

1940 Mordet på Gevingåsen

Den 6. august 1940 strever en vakker ung kvinne seg oppover motbakkene fra Hell. Hun syntes nok turen var strevsom, men hun gledet seg så til å treffe sin gode venninne Mary. Nå var det ikke møtet med venninnen som var hovedårsaken til turen, for de to gikk i samme klasse på Levanger lærerskole – og hadde mer enn nok anledning til å være sammen. Sykkelturen fra Levanger til Trondheim var mer av medisinsk årsak. Hun skulle til øyelegen før det nye skoleåret startet. Likevel så hun fram til kvelden i lag med venninnen. Samtidig har hun en liten vond følelse i maven. Hun hadde hatt en lengre disputt med sin mor, som mente at det ikke var tilrådelig å dra til Trondheim på sykkel alene – etter at en annen venninne ikke fikk lov av sine foreldre til å bli med. Det var tross alt knapt noen måneder siden tyskerne tok landet. Og for den livsglade og kristne ungjenta var det uvant å trette med sine egne.

Midt oppe i Gjevingåsen velter hun fra seg sykkelen mot et lite tre, og vandrer noen meter til bakkekanten. Der setter hun seg ned for å hvile litt. Foreløpig har hun god tid, det er lenge til mørket kommer. Fra der hun sitter har hun god utsikt over Stjørdal, og hun lar seg forundre over all aktiviteten nede på Værnes. Etter noen minutter føler hun seg beskuet. Hun kaster noen blikk nedover riksveien som slynger seg oppover fra Hell i store svinger. Da hun snur seg helt rundt skvetter hun til, for bare noen få meter unna står en ung tysk soldat. Ja, det måtte da være en tysker – hun hadde ikke sett at norsk militære hadde slike uniformer.

Ragna Kvålen, 21 år gammel fra Verdal – blir urolig og på nytt ”hører” hun sin mors advarsel. Men soldaten smiler, - han virker så troskyldig – trolig på hennes egen alder. Han sier noe, men Ragna forstår ikke. Hun reiser seg opp, smiler forsiktig og forbereder seg til å gå til sykkelen. Soldaten kommer noen skritt nærmere. Nå smiler han bredt og Ragna roer seg ned. Det er en vakker og lys sommerkveld. Folk og biler passerer. Hun er ikke lenger engstelig. Ragna får frem et slags ”hei” og soldaten skjønner at det er muligheter for videre kommunikasjon. Han sier ”*sehr schön*” og peker utover Stjørdalen. ”*Ja, ja – fint*”, svarer Ragna – og er litt stolt over å forstå. En syklist passerer på veien, og Ragna blir minnet på sitt ærende. Hun knyter fast det røde skautet på hodet, drar nedover den blå blusen og børster lett av sine lange grå benklær. Deretter beveger hun seg mot sykkelen og begynner å gå oppover mot toppen. Soldaten kommer etter. Han sier noe igjen, men Ragna forstår ikke. Hun øker tempoet. Plutselig tar soldaten fatt i sykkelen. Ragna blir igjen redd, men forstår raskt at han kun vil være ”ein Herr” og trille sykkelen opp til toppen for henne. Men etter noen meter svinger soldaten sykkelen ut av veien. ”*Nei – nei*”, roper Ragna – ”*æ ska tæ byn*” - hun griper fatt i bagasjebrettet. Men soldaten øker tempo og styrken, drar med seg både sykkelen og Ragna rundt en bevokst haug. Ragna får panikk og vil kjempe til seg sykkelen, men blir møtt av en stump gjenstad. Så blir alt mørkt.

Det siste Ragna registrer er at hun ”våkner til” av smerte. I løpet av et tiendedels sekund erindrer hun forløpet, - en mannsperson ligger over henne - hun kjenner og skjønner, så kommer de ukontrollerbare skrikene. Det neste hun kjenner er en langsam varme etterfulgt av et forferdelig drønn. Ragna Kvålens liv er slutt.

Noen dager senere vandrer den 14-årige Sigurd Kvål rundt omkring i Gjevingåsen. Han bor hos sin onkel Alfred Fossmo. Guttungen hadde tatt seg arbeid som gjetergutt. Midt på dagen

finner han sykkelen, som han bringer til gårds. Men noe drar gutten tilbake til de lyngkleddede skråningene, og etter en stund finner han en naken kvinne. Først blir han redd, så kommer blygheten. Etter å ha summet seg - drister han seg nærmere, og ser at hun er død. Et lite kulehull avtegner seg over venstre bryst. Sigurd Kvål får varslet lensmann Rygh, og etterforskningen kommer i gang med assistanse fra Trondheim politikammer. Etter hvert overtar tyskerne, men ingenting blir offentliggjort. Saken synes å bli uopklart.

Sigurd Kvål

Da tyskerne kapitulerte i 1945 ble mange tyskere i sentrale posisjoner arrestert og underlagt strenge forhør. En tysker som hadde bodd i Norge også før krigen hadde tjenestegjort som tolk i den tyske sikkerhetstjenesten. Han kjente til saken. Morderen var en tysk gefreiter (korporal) på 22 år. Han ble arrestert kort tid etter ugjerningen og ble karakterisert av sine egne som et udyr.. Da han innrømmet mordet fortalte han at han i ren desperasjon skjød piken med en armépistol da hun begynte å rope om hjelp under voldtekten. Korporalen ble skutt på Kristiansten festning

Ragna Kvålen ble gravlagt på Stiklestad den 15.august 1940, og hennes minne er å finne i Moparken i Verdal.

Ragna hadde sterke lyriske interesser, og skrev selv en del dikt. I et lite prosastykke ”Dagbokstanker, april 1940” har hun skrevet følgende innledningsord:
”Jeg vil skrive ned noen ord av mine tanker. Kanskje er det en eller annen som en gang vil komme til å lese det. Kanskje vil da dette være en hilsen fra meg - om jeg skulle dø. Jeg vet ikke hvor lenge jeg får leve her på jord – jeg vet bare at jeg lever i dette øyeblikket”.